

L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT, UNA RESPONSABILITAT COMPARTIDA

Joana Caules Ameller
Orientadora

L'objectiu d'aquest article d'opinió és plantejar un aspecte que consider fonamental per abordar amb realisme la problemàtica actual de molts centres de Secundària. Un centre educatiu obert a la diversitat necessita actualment, i cada vegada més, la col·laboració de tots els estaments i agents educadors (família, serveis polítics, culturals, socials, mitjans de comunicació social,..) per poder desenvolupar la tasca educadora i formativa que li atorga actualment la societat.

Fent una mica d'història consider que s'ha avançat aquests darrers anys en mesures organitzatives, pedagògiques,.. d'atenció a la diversitat dels alumnes. Els Instituts han fet, en molts casos, un gran esforç d'adaptació a aquest nou context i a aquestes noves demandes; i molts professors i professores han intentat col·laborar en aquest procés i han fet un important esforç formatiu que ha permès millorar la qualitat de l'ensenyament en molts àmbits.

L'Administració educativa ha fet també un esforç per augmentar recursos i per regular i normativitzar estratègies i instruments que des de diferents Instituts s'havien posat en marxa de forma innovadora per donar resposta a demandes i necessitats detectades. Amb els PIES (Projectes d'Intervenció Educativa) s'ha millorat l'estructura i organització a molts centres de Secundària, s'ha pogut flexibilitzar el currículum per adaptar-lo més a alumnes amb necessitats determinades. Aquesta autonomia afavoreix l'experimentació i innovació als propis centres, els permet adequar més el funcionament al seu context particular.

A mesura que s'estava produint aquesta situació i

des del Instituts s'intentava donar respostes més acurades a alumnes que fracassaven dins el sistema, obrint vies d'atenció més individualitzada i personalitzada, afavorint la seva permanència i intentant combatre un absentisme crònic que fins a aquell moment s'havia produït en alguns casos; s'ha pogut constatar un fet que consider molt positiu: s'ha millorat l'atenció a molts alumnes, que abans quedaven exclosos del sistema, i que actualment es beneficien d'un ensenyament més adaptat a les seves característiques personals.

Hi ha, però, dos aspectes d'aquesta realitat actual que necessiten anàlisi i reflexió per part de tots els estaments implicats:

1.- En primer lloc, l'atenció a la diversitat dels alumnes ha d'extendre's a tot el professorat.

Actualment, a molts Instituts, està funcionant perquè hi ha un Equip Directiu que ho té com a prioritat, un Departament d'Orientació bastant estable i amb professionals implicats i un grup de professors d'altres Departaments que estan disposats a implicar-se fent un esforç constant per a millorar

la seva formació personal i pedagògica. Però no ens podem quedar aquí ja que això pot crear un cansament i desencís molt perjudicial per al sector de professionals que s'han implicat.

Ha d'augmentar any rera any la implicació de la majoria del professorat del centre, ha d'ésser objectiu prioritari per a tots l'atenció a la diversitat. Si no s'avança en aquesta línia acabarem consolidant una segregació dins el propi centre.

És un tema de debat i controvèrsia però hem d'ésser capaços d'abordar-lo si realment volem aconseguir una idònia integració de tots els alumnes als centres educatius.

Una integració de tots alumnes requereix una participació de tots els equips educatius, tots els professors, tots els Departaments Didàctics,...Ha d'haver-hi una coherència en les actuacions que només amb un treball d'equip es pot aconseguir.

Actualment encara hi ha un sector prou important de professorat que accepta l'atenció a la diversitat dins el seu centre però no l'assumeix personalment ja que creuen que han d'ésser professionals qualificats amb una formació específica i diferenciada els que han de portar-la a terme.

S'han de cercar mitjans i recursos per capacitar tots els professors de forma idònia perquè puguin assumir els reptes que actualment planteja l'educació. La diversitat actual dels alumnes és una realitat que hem d'assumir perquè hi serà sempre dins la societat actual, independentment de la llei educativa que tinguem, i el professorat ha d'estar qualificat per abordar-la, sigui amb un enfocament curricular o amb un altre.

2.- I, en segon lloc, hem d'acceptar que per molts recursos que tingui un Institut hi ha un sector d'al·lots i al·lotes que tenen una problemàtica personal i familiar tan forta que bloqueja i impedeix qualsevol millora dins l'àmbit educatiu.

El fracàs educatiu d'aquests al·lots i al·lotes és conseqüència de tot el que és la seva vida fora de l'Institut; i, si volem educar de forma integral aquests al·lots és necessari posar en marxa tots els agents educadors que la societat tingui al seu abast.

No pot recaure damunt el professorat tota la responsabilitat. L'Institut té una funció educadora però també la tenen la família, la ciutat, les institucions polítiques, els mitjans de comunicació,... Només amb una actuació coordinada per part de

tots els estaments i institucions es pot tenir èxit.

Són necessàries xarxes multidisciplinàries on educadors socials, terapeutes familiars i personals, assistents socials i els professionals dels centres educatius treballin amb itineraris globalitzats per prevenir i tractar casos de problemàtica múltiple. És cert que la figura d'un assistent social és necessària dins els Instituts i que els professionals del Departament d'Orientació tenen més funcions que les que actualment poden abordar però no podem pensar que només incrementant aquests recursos humans podrem abordar des de l'Institut aquest tipus de problemàtica. Serà necessari comptar amb recursos externs que treballin de forma conjunta amb el centre educatiu perquè aquests al·lots i al·lotes puguin disposar d'estratègies i alternatives personals dins el seu àmbit familiar, de temps d'oci,...i també dins l'àmbit educatiu i formatiu.

Des fa un temps comencen a haver-hi experiències pilot d'alguns centres educatius i la pròpia Conselleria d'Educació, que amb col·laboració dels Ajuntaments, altres Conselleries, Direcció General de Menors, i d'altres institucions públiques i privades,... han permès crear nous recursos com són, per exemple, les Aules Externes, el Programa de

Prevençió i Abordatge de situacions de conflicte,... L'experiència de la gent que hem tingut l'oportunitat de participar-hi és força positiva i consider que és la línia de treball que convé portar en un futur.

Les diferents institucions polítiques i els professionals que treballen en els diferents àmbits tenen davant seu un repte molt important ja que innovar, canviar formes d'actuació i crear estratègies noves és força complex però hem d'ésser tots conscients que estam en una societat que requereix aquest treball coordinat per part de tots.

Per tant, i a tall de conclusió del meu punt de vista, consider que el centre educatiu educa en els coneixements, habilitats i valors de la societat actual però, per aconseguir-ho de forma satisfactòria per a tots els alumnes, és necessari comptar amb tots els professionals que hi treballen i amb la participació efectiva i real de totes les altres entitats socials. Dos àmbits de treball complementaris que requereixen implicació real, voluntat de millora, debat constant i establiment de nous recursos per part de tots.